

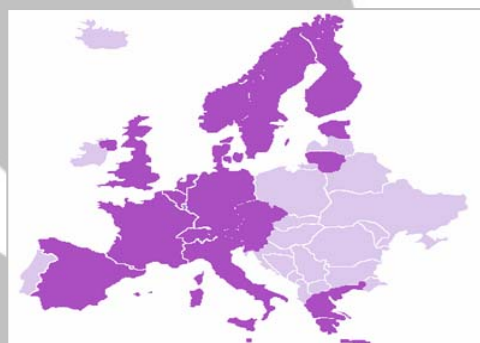
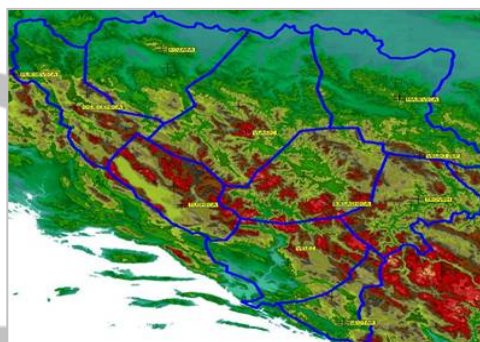
Broj 15, februar 2009

Poštovani čitatelji,

U dinamičnom okruženju ubrzanog razvoja tehnologije i konvergencije medija i medijskih sadržaja, prelazak sa analognog na digitalnu radiodifuziju postaje potreba modernog društva.

Mobilna telefonija, interaktivni servisi i bežični pristup Internetu, povećavaju potrebu za bržim, boljim i jednostavnijim uslugama, koje postaju ograničene frekvencijskim spektrom kojim raspolažemo. Razvoj tehnologije utiče direktno i na naš odnos prema okruženju u kojem se nalazimo i oblikuje prostor u kojem živimo.

Digitalna televizija ne samo da će ponuditi veći izbor, bolji kvalitet i više programskih sadržaja, nego će omogućiti otvoreno i slobodno medijsko tržište koje će dalje stvoriti uslove za nove poslovne mogućnosti u ovoj oblasti u Bosni i Hercegovini.

U ovom broju:

- [DTT FORUM AKTIVNOSTI](#)
- [DVB-T INFO](#)
- [VIJESTI](#)
- [POJMOVNIK](#)

DTT FORUM AKTIVNOSTI

31.12.2008.god.

Nacrt Strategije dostavljen Vijeću DTT Foruma sa prijedlogom početka javnih konsultacija;

14.01.2009. god.

Na konferenciji za medije predstavljen nacrt Strategije i otvoren proces javnih konsultacija;

09. i 11. 02.2009.

Okrugli stolovi u Mostaru i Banjaluci;

14.02.2009.god.

Zatvoren proces javnih konsultacija.

STRATEGIJA - OKONČAN PROCES JAVNIH KONSULTACIJA

Događaji koji su obilježili kraj 2008. godine i početak 2009. godine, odnosili su se na nacrt Strategije prelaska s analogne na digitalnu zemaljsku radiodifuziju u Bosni i Hercegovini.

Sa zadovoljstvom možemo reći da je Strategija na čijoj izradi je radilo preko 50 stručnjaka iz oblasti specijalizovanih za tehnička, društveno-ekonomska, programska i regulatorna pitanja, te pitanja iz oblasti promocije, završena i prošla proces javnih konsultacija. Proces javnih konsultacija trajao od 14. januara 2009. godine i do 14. februara 2009. godine. Također, sa zadovoljstvom možemo reći da komentari koji su upućeni na nacrt Strategije potvrđuju uspješnost rada DTT Foruma uz saradnju Ministarstva komunikacija i prometa i Regulatorne agencije za komunikacije, te kako je navedeno u komentarima *»Strategija svojim ciljevima, planiranim aktivnostima i predviđenim rokovima korespondira sa zadanim okvirima i standardima Evropske unije i iskazuje se kao rezultat međuresornog, timskog i ekspertskeg rada...»*

ODRŽANI OKRUGLI STOLOVI U MOSTARU I BANJA LUCI

Okrugli stolovi pod nazivom „Nacrt Strategije prelaska s analogne na digitalnu zemaljsku radiodifuziju u Bosni i Hercegovini - javne konsultacije“ održani su 09.02.2009. godine u Mostaru i 11.02.2009. u Banja Luci u organizaciji Regulatorne agencije za komunikacije (RAK) i DTT Foruma Bosne i Hercegovine. Cilj Okruglih stolova je bio diskusija sa svim zainteresovanim stranama u procesu prelaska na digitalnu zemaljsku radiodifuziju.

Okrugli stolovi su okupili preko 50 predstavnika TV stanica i ostalih zainteresovanih strana koji su zajedno sa predstavnicima RAK-a i DTT Foruma razgovarali o elementima nacrta Strategije u sklopu javnih konsultacija.

Na okruglim stolovima predstavljen je plan frekvencija digitalne radiodifuzije sa konferencije RRC06 koji će biti u potpunosti primijenjen kad se isključi analogna televizija. Postojeće TV stanice u tranzicijskom periodu zadržati će približno istu zonu pokrivanja u digitalnom emitovanju.

Izražena je zainteresovanost da se stanice uključe u pilot projekat. Razgovaralo se o pokrivanju na lokalnom, regionalnom i nacionalnom nivou. Naglašena je važnost digitalne dividende, kao mogućnosti povrata uloženi sredstava u uvođenje digitalne zemaljske radiodifuzije u BiH uz objašnjenje da će se najvjerovatnije dio spektra, kanali od 61 do 69, dati na korištenje za telekomunikacijske usluge koje će postojati na sekundarnoj osnovi do 2015. godine, pod uslovom da ne stvaraju smetnje u RF spektru.

Okrugli stolovi održani su u Mostaru i Banja Luci

Predstavници telekomunikacijskih kompanija su pokazali zainteresovanost za distribuciju i prenos signala. Također prisutnima je pojašnjen postojeći regulatorni okvir i onaj koji će se odnositi na digitalnu zemaljsku radiodifuziju.

SASTANAK PROIZVOĐAČA PRIJEMNE OPREME

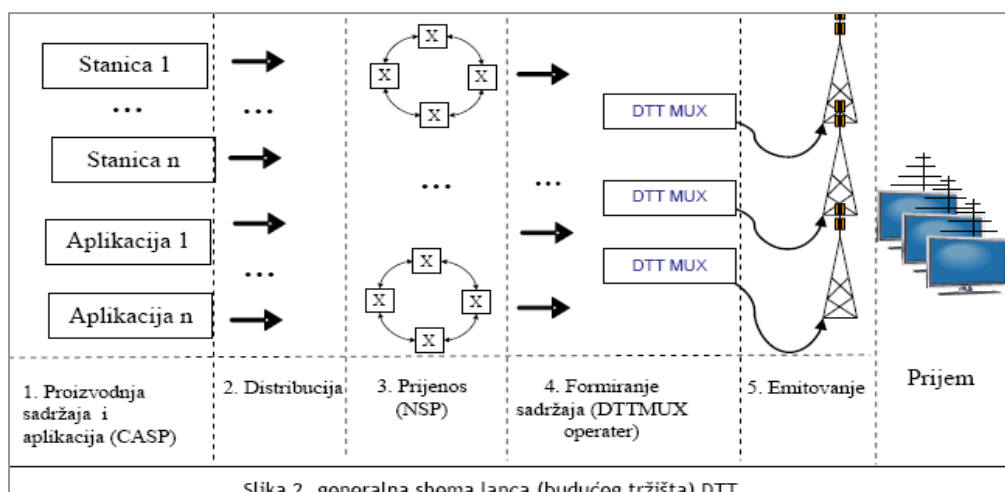

Sastanak sa predstavnicima proizvođača prijemne opreme održan je 04.02.2009. god. u Regulatornoj agenciji za komunikacije, u Sarajevu. Tema sastanka je bila uvođenje digitalne terestrijalne televizije u BiH i saradnja sa proizvođačima prijemne opreme. Predstavnici proizvođača opreme su ukratko upoznati sa trenutnim stanjem procesa uvođenja digitalne televizije u BiH. Na sastanku se razgovaralo o definisanju minimalnih specifikacija za opremu koja će se biti ponuđena na tržištu u procesu uvođenja digitalne televizije u Bosnu i Hercegovinu.

DVB-T INFO

Lanac vrijednosti DTT

Na strani proizvodnje sadržaja, pored tradicionalno prisutnih stanica kao proizvođača sadržaja, pojavljuju se i pružaoci drugih usluga, odnosno aplikacija, u lanac emitiranja programa. Također, na strani emitiranja pojavljuje se novi tehnološki segment, a to je formiranje konačnog sadržaja koji će se emitirati po jednoj frekvenciji (multipleksiranje). DTT multiplekser omogućava pakovanje određenog broja programa koji se emitira i priprema za digitalno emitiranje. Pitanja prava i obaveza korisnika dozvole DTT multipleksa su bitna kategorija regulacije tržišta emitiranja u svakoj državi.

Funkcioniranje ovakvog tržišta može se opisati na sljedeći način:

Proizvođači sadržaja i aplikacija (Content and Application Service Provider - CASP) obezbjeđuju sadržaj i aplikacije. Ovaj sadržaj se doprema (distribuiraju) do tačaka interkonekcije sa davateljima javnih telekomunikacijskih usluga (Network servis provider - NSP), gdje se ovakav sadržaj koncentriše i pakuje sa sadržajima drugih CASP-ova.

NSP obezbjeđuje prenos programa (sadržaja) do DTT multipleks operatera gdje se izdvaja sadržaj iz prenosne mreže, te putem svog DTT multiplxa prosljeđuje na emisione lokacije. Radi pojašnjenja, jedan NSP može u svojoj mreži prenositi veći broj različitih TV programa, a DTT MUX operator izdvaja samo one TV programe koji imaju dozvolu za emitiranje u mreži ovog DTT MUX operatera.

Očigledno da će se sa početkom uvođenja DTT u BiH morati izvršiti revizija prava i obaveza svih učesnika na ovako prikazanom tržištu.

VIJESTI

INSTRUMENT O RATIFIKACIJI

Bosna i Hercegovina
18/02/2009

Instrument o ratifikaciji finalnih akata Regionalne konferencije za radioveze za planiranje digitalnog zemaljskog radiodifuznog servisa u dijelovima Regiona 1 i 3, u frekvenciojskom opsegu od 174-230 MHz i 470-862 MHz (RRC-06), deponovan je kod Generalnog sekretara ITU 16. januara 2009. god., i stupio je na snagu istog dana u odnosu na Bosnu i Hercegovinu. Ovim je procedura usvajanja u potpunosti završena, što obavezuje Bosnu i Hercegovinu da postupa u skladu sa navedenim sporazumom.

DRŽAVE ČLANICE EU ISKLJUČUJU ANALOGNU

16/02/2009

Evropa je vodeća u svijetu u prelasku sa analognog na digitalno emitovanje. Evropska komisija ima koordiniran pristup oslobađanju i budućem korištenju radio spektra sa ciljem da omogući građanima da uživaju u prednostima koje donosi digitalna televizija, uključujući interaktivne TV usluge (kao što je i televizija visoke rezolucije ili „video on demand“), dostupne na različitim platformama (terestrijalnoj, kablovskoj, satelitskoj televiziji), kao i na Internetu i mobilnoj TV mreži. U svakom slučaju, prelazak sa

analogne terestrijalne televizije na digitalnu, u Evropi je sve bliži.

Prelazak na digitalno emitovanje je završen u pet država članica (Njemačka, Finska, Luksemburg, Švedska i Holandija) i do 2010. godine proces bi trebao napredovati u čitavoj EU. EU smatra da je 2012. godina, krajni rok za prelazak na digitalno emitovanje za većinu država članica. Prelazak na digitalno emitovanje je već započeo u 21 državi članici.

Izvor:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/09/266&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

PETICIJA O GAŠENJU ANALOGNIH USLUGA

SAD
10/02/2009

Američki regulator FCC je objavio da je primio zahtjev od strane 700 emitera, u kojem se traži pravo gašenja analognog emitovanja usluga 17. februara.

Ovo predstavlja oko 40% od ukupnog broja emitera. Gašenje analogne televizije bilo je predviđeno na nacionalnom nivou 17. februara.

Međutim, Kongres je odlučio 4. februara da odogodi gašenje do 12. juna ove godine.

Emiteri imaju pravo tražiti gašenje analognog emitovanja ranije dok FCC može zanemariti zahtjeve koji nisu u javnom interesu i koji su u suprotnosti sa ciljem obezbjeđenja dovoljno vremena da se gledaoci pripreme.

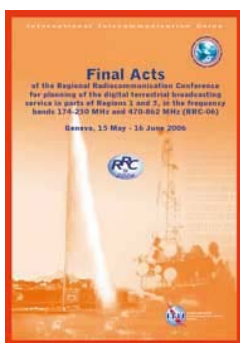
Postoje strahovi da će djelimičan prelazak sa analognog emitovanja na digitalno, stvoriti dosta konfuzije među gledaocima.

Izvor:

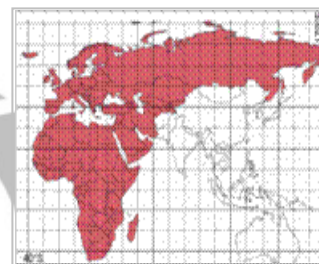
<http://www.bloomberg.com/apps/news?pid=newsarchive&sid=agcQsq2Uwq4c>

POJMOVNIK

- 🌐 **GE06 (GE06 Agreement, Geneva 2006)** - plan raspodjele radijskih frekvencija za potrebe digitalnog zemaljskog odašiljanja radijskih i televizijskih programa - Ženeva 2006. godine.

Donesen na Regionalnoj radiokomunikacijskoj konferenciji (RRC-06) Međunarodne telekomunikacijske unije (ITU), održanoj u lipnju 2006. godine u Ženevi, sastavni dio Regionalnog sporazuma Ženeva 2006. U skladu sa završnim odredbama toga plana predviđen je prelazak na digitalnu zemaljsku radiodifuziju u VHF frekvencijskom pojasu III i u UHF frekvencijskim pojasima IV i V do 2015. godine;

- 🌐 **Završni akti RRC-06** - dokument usvojen na RRC-06 koji je ratificiran i objavljen u Službenom glasniku BiH - Međunarodni ugovori, broj 9/08. Ovim je procedura usvajanja u potpunosti završena, što obavezuje Bosnu i Hercegovinu da postupa u skladu sa navedenim Sporazumom (GE06);
- 🌐 **Multipleksor (MUX ili MULDEX)** - uređaj u telekomunikaciji koji objedinjuje nekoliko ulaznih informacija signala u jedan izlazni signal. Multipleksor može kombinirati nekoliko promjenljivih brzina bitova podataka u jednu konstantnu pojasnu širinu signala;
- 🌐 **Multipleks operator** - pružalac usluga kao standardiziranog toka signala za digitalne radiodifuzne servise, a koji uključuje, pored televizijskih i radijskih programa, i servise dodatnih digitalnih sadržaja, elektronske komunikacijske servise i ostale pridružene identifikacijske signale i podatke. U nekim državama dozvolom je ograničen protok koji se može koristiti navedene servise. Prenos svih prethodno pomenutih sadržaja, a koji nisu radijski i/ili televizijski programi, u nekim državama regulisan je izdavanjem posebne licence za prenos dodatnih sadržaja.